

Dosarul nr. 3ra-1325/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (jud. R. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Administrația Națională a Penitenciarelor,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Galina Nastas împotriva Administrației Naționale a Penitenciarelor și Penitenciarului nr. 9 – Pruncul, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea achitării indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani,

împotriva deciziei din 09 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Penitenciarul nr. 9 – Pruncul și Administrația Națională a Penitenciarelor,

constată:

La data de 04 mai 2018 Galina Nastas a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în prezent Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarului nr. 9 – Pruncul, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea achitării indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 26 februarie 2016 a înregistrat căsătoria cu Vadim Nastas la Oficiul stării civile mun. Chișinău, iar la data de 13 iulie 2017 s-a născut copilul XXXX.

A menționat că, soțul său, Vadim Nastas este angajat în cadrul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în prezent Administrația Națională a Penitenciarelor.

A susținut că, conform art. 124 alin. (2) din Codul familiei, femeilor salariale și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu plata indemnizației pentru îngrijirea copilului.

A afirmat că, la data de 21 martie 2018 s-a adresat la Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în prezent Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, însă cererea prealabilă a fost expediată după competență la Penitenciarul nr. 9 - Pruncul.

A relevat că, prin răspunsul nr. 11/980 din 20 aprilie 2018 Penitenciarul nr.9– Pruncul a refuzat în admiterea cererii prelabile, deoarece soțiile colaboratorilor sistemului penitenciar, care se află la întreținerea acestora, nu beneficiază de indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

A considerat că, refuzul pârâtului de a achita indemnizația pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, materializat prin răspunsul enunțat, este ilegal, deoarece pârâții sunt obligați să achite această indemnizație.

A solicitat constatarea ilegalității refuzului pârâtului de a achita indemnizația pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, anularea răspunsului Penitenciarului nr. 9 – Pruncul nr. 11/980 din 20 aprilie 2018, obligarea pârâților de a-i achita indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului XXXX, începând cu data de 13 iulie 2017 până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani și încasarea de la pârâți a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central acțiunea depusă de către Galina Nastas a fost admisă, a fost constatat ilegal refuzul Administrației Naționale a Penitenciarelor de a achita Galinei Nastas indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, a fost anulat răspunsul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul nr. 11/980 din 20 aprilie 2018, au fost obligați Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul să achite Galinei Nastas indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului XXXX, începând cu data de 13 iulie 2017 până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani și au fost încasate în mod solidar de la Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul în beneficiul Galinei Nastas cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 de lei.

Prin decizia din 09 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de către Penitenciarul nr. 9 – Pruncul și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Instanța de apel, făcând trimitere la 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii, art. 1, 2, 4 pct. 1¹) și 41 lit. d) din Legea nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, art. 5 alin. (1) lit. f), 6 alin. (1)-(3) și (7) și 18 alin. (1), (2) și (6) din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și art. 30 alin. (1)-(3) din Legea nr. 1036-XIII din 27 decembrie 1996 privind sistemul penitenciar (în vigoare la momentul apariției riscului asigurat), a considerat că, prima instanță întemeiat a concluzionat că, Galina Nastas are dreptul de a beneficia în condițiile legii de indemnizația pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, or, după cum denotă materialul probatoriu administrat, la data survenirii cazului asigurat, intimata nu era încadrată în câmpul muncii, aceasta aflându-se la întreținerea soțului său, Vadim Nastas, care activa în cadrul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul.

În situația din speță, instanța de apel a apreciat critic argumentul apelanților referitor la faptul că art. 124 din Codul muncii prevede posibilitatea acordării soțiilor aflate la întreținerea salariaților concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, nu și a indemnizației, or, conform normei legale citate, soțiilor aflate la întreținerea salariaților li se acordă concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Instanța de apel, făcând trimitere la pct. 15 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 108 din 03 februarie 2005, a conchis că, stabilirea, calcularea și achitarea plății indemnizației pentru creșterea copilului minor se efectuează de unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul, în speță, Penitenciarul nr. 9 - Pruncul.

Prin urmare, instanța de apel a reiterat că, prin acțiunile ilegale ale apelanților exprimate prin neachitarea sau refuzul achitării Galinei Nastas a indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului de la locul de muncă al soțului, ultimii au atentat direct la dreptul intimatei la un trai decent și la bunăstarea familiei acesteia, situație ce vine în contradicție cu garanțiile acordate prin prisma art. 46 din Constituția Republicii Moldova, ceea ce în consecință ar putea fi apreciat ca o atentare la drepturile protejate și garantate prin art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale, cât și prin art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, în coroborare cu art. 14 din Convenție.

La data de 03 septembrie 2019 Administrația Națională a Penitenciarelor a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârii primei, deoarece au fost aplicate și interpretate eronat normele de drept material, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar cele considerate constatate de către instanțe nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

A menționat că, Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale prevede că, soția aflată la întreținerea soțului are dreptul doar la achitarea indemnizației de maternitate.

A susținut că, conform Legii enunțate, doar asiguratul (plătitor de contribuții), care întrunește condițiile prevăzute în art. 6 alin. (1) din Legea enunțată, poate beneficia de indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului.

A afirmat că, toate litigiile ce țin de aplicarea Legii enunțate se soluționează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, a cărei decizie poate fi atacată în instanța de judecată, conform legislației în vigoare.

A relevat că, angajații sistemului administrației penitenciare sunt plătitori de contribuții în fondul social, începând cu data de 01 ianuarie 2016, iar din data de 01

ianuarie 2019 toate indemnizațiile se achită de la Casa Națională de Asigurări Sociale.

A declarat că, relațiile de muncă între Vadim Nastas și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul au încetat la data de 13 decembrie 2018.

A invocat că, într-o cauză similară, instanța de apel a emis decizia din 06 noiembrie 2018, menținută prin încheierea irevocabilă din 27 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost încasată de la Administrația Națională a Penitenciarelor în beneficiul reclamantei indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la data încetării raporturilor de serviciu în sistemul administrației penitenciare ale soțului acesteia, fiind respinse în rest pretențiile cu privire la obligarea achitării indemnizației până la atingerea de către copil a vârstei de 3 ani.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 09 iulie 2019 și a fost notificată recurentului la data de 15 august 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție a acesteia (f. d. 118), respectiv, recursul depus de către Administrația Națională a Penitenciarelor la data de 03 septembrie 2019 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Administrația Națională a Penitenciarelor nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către Administrația Națională a Penitenciarelor, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Administrația Națională a Penitenciarelor ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Administrația Națională a Penitenciarelor se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu